

Vastaukset

Tehtäviä selkokirjaan

Korpisotaa

Pentti Haanpää

Selkomukauttanut Tuomas Kilpi

Sisällys

Kysymyksiä kirjasta	2
Sanastoa	3
Oikein vai väärin?	3
Tapahtumat järjestykseen	4
Kuka sanoi?	4
Sanaristikko	5
Keskustelu- ja kirjoitustehtäviä	5
Tiedonhakutehtäviä	6

Opettajalle

Pentti Haanpään Korpisotaa kertoo talvisodasta tavallisten sotilaiden silmin: kylmästä, väsymyksestä, taisteluista ja toveruudesta. Kirjan loppupuolella seurataan erityisesti sotamies Puumia.

Kysymyksiä kirjasta on jaettu kymmeneen lukujaksoon, joten niitä voi käyttää lukemisen rinnalla. Muut tehtävät koskevat koko kirjaa. Avaimessa on jokaisen vastauksen sivu.

Helpoimpia ovat tehtävät ”Oikein vai väärin?” ja ”Tapahtumat järjestykseen”, vaativimpia keskustelu-, kirjoitus- ja tiedonhakutehtävät.

Kirja kuvaa sodan väkivaltaa ja kuolemaa suoraan, myös haavoittuneen sotilaan itsemurhaa (s. 37). Tehtävät eivät käsittele näitä kohtia yksityiskohtaisesti eivätkä kysy oppilaiden omista kokemuksista sodasta.

Nämä tehtävät on tarkoitettu tukemaan selkokirjan käyttöä opetuksessa ja opiskelussa. Kaikkia tehtäviä saa käyttää, kopioida, levittää ja muokata vapaasti.

Pentti Haanpään teoksen Korpisotaa on selkomukauttanut Tuomas Kilpi. Kirjan on julkaissut Oppian. Lisää selkokieliä tiet- ja kaunokirjoja löydät osoitteesta selko.oppian.fi

Kysymyksiä kirjasta

Lue sivut 5–14.

1. c) Suomi ja Neuvostoliitto s. 5
2. c) Suurta metsää s. 6
3. b) Hän oli itse mukana talvisodassa. s. 6
4. a) Pohjoiseen s. 11
5. c) Viholliset tottelivat käskyjä. s. 12
6. b) Taisteli loppuun asti s. 13

Lue sivut 15–25.

7. a) Naisten housuista ja pyyhkeistä s. 15
8. c) Leveä joki s. 17
9. c) Hän haavoittui ja kuoli. s. 20
10. a) Antaa vaunujen mennä ohi s. 22
11. b) Ne kastuivat ja jäätyivät. s. 25

Lue sivut 26–36.

12. b) Kun vihollisen aseet olivat tyhjäät s. 29
13. c) Suomalainen sotilas s. 31
14. c) Hän halusi säilyttää kalliin aseensa. s. 32
15. a) Sokeria s. 33
16. a) He olivat väsyneitä ja sekaisin. s. 36

Lue sivut 37–49.

17. b) He olivat niin väsyneitä. s. 42
18. b) Ne tekevät kansasta huonomman. s. 43
19. a) Omat lentokoneet tulevat. s. 44
20. b) ”Lisää löylyä!” s. 47
21. a) He lauloivat virren. s. 48

Lue sivut 50–62.

22. b) Lintu, joka lensi lähelle s. 54
23. b) Nälkäinen kissa s. 55
24. c) Ne ovat varmasti omia miehiä. s. 55
25. c) Hän esitti kuollutta. s. 57
26. b) He palasivat vanhoihin kuoppiinsa. s. 60
27. c) Hän tunsu tämän maan omakseen. s. 62

Lue sivut 63–79.

28. c) Vihollinen oli lähtenyt pois. s. 64
29. b) Suomalaiset itse s. 66
30. b) Komppanian päällikkö kuoli. s. 68
31. c) He pitivät häntä sotahulluna. s. 71
32. c) Tehdä tuhoa vihollisen takana s. 72
33. b) Tännekö minä kuolen? s. 76

Lue sivut 80–90.

34. b) Se oli hänestä hirveää. s. 81
35. c) Hän pysähtyi katsomaan toveria. s. 83
36. b) Lumiluolaan puun alle s. 85
37. b) Vihollisten päitä s. 87
38. a) Kun taistelu oli jo ohi s. 90

Lue sivut 91–104.

39. a) Hän odotti hiljaa piilossaan. s. 92
40. c) Niillä liikkui ihmisiä, jotka ampuivat. s. 93
41. a) Ne painoivat liikaa. s. 95
42. a) Hänen omat jälkensä s. 100
43. b) Vain liike pelastaa. s. 101
44. c) Hän nukahti nuotion luona. s. 104

Lue sivut 105–118.

45. c) Pommeja s. 106
46. a) Naisen lumipuvussa s. 108
47. b) Lottien ruokalassa s. 111
48. a) Puumi puhui kovaan ääneen. s. 112
49. b) Ilmahälytys s. 115
50. c) Lähes iloisilta s. 117

Lue sivut 119–130.

51. c) Jäistä merta pitkin s. 120
52. a) Nälkäiset lehmät navetoissa s. 123
53. a) Kranaatti oli tappanut toverit. s. 126
54. b) Aseet ampuivat yhä. s. 128
55. a) He lähtivät etsimään uutta kotia. s. 129

Sanastoa

1. **rintama** → **c)** alue, jossa armeijat taistelevat s. 14
2. **ryömiä** → **h)** liikkua vatsallaan maata pitkin s. 19
3. **pistin** → **d)** terävä terä kiväärin päässä s. 31
4. **partio** → **j)** pieni joukko sotilaita, joka lähtee tutkimaan aluetta s. 40
5. **palella** → **f)** tuntee kylmää s. 40
6. **torkkua** → **b)** nukkua kevyesti vähän aikaa s. 41
7. **korsu** → **a)** sotilaiden suoja maan alla s. 64
8. **täi** → **e)** pieni hyönteinen, joka elää vaatteissa ja imee verta s. 69
9. **kiikari** → **g)** laite, jolla näkee kauas s. 73
10. **latu** → **i)** suksien jälki lumessa s. 74

Oikein vai väärin?

	Oikein	Väärin
1. Ensimmäisen taistelupäivän jälkeen miehet söivät kalakeittoa. <i>Oikein:</i> Miehet söivät hernekeittoa. s. 24		X
2. Komppania hyökkäsi miinakentän yli. s. 27	X	
3. Jouluna lentokoneet pommittivat saunaa. s. 47	X	
4. Pakkasta oli joskus yli 50 astetta. s. 64	X	
5. Sotamiehet olivat nuorempia kuin vänrikki. <i>Oikein:</i> Sotamiehet olivat vanhempia kuin vänrikki. s. 71		X
6. Vihollisen alueella partio vietti päivän vanhassa metsäkämpässä. s. 75	X	
7. Partio palasi leiriin ilman Puumia ja Loimia. s. 86	X	
8. Eksyksissä Puumi löysi ruokaa tyhjästä talosta. <i>Oikein:</i> Puumi ei käynyt talossa. Hän kaivoi lumen alta kasveja ja söi niitä. s. 98		X
9. Lomalla vänrikki kehui lottia. <i>Oikein:</i> Puumi kehui lottia. Vänrikki oli jo kuollut. s. 111		X
10. Väestönsuojassa Puumi puhui niin paljon, että muut kyllästyivät. s. 116	X	
11. Sotamies oli iloinen maaliskuun valoisista päivistä. <i>Oikein:</i> Sotamies oli pettynyt maaliskuun valoisiin päiviin. Hän toivoi synkkää säätä. s. 125		X

Tapahtumat järjestykseen

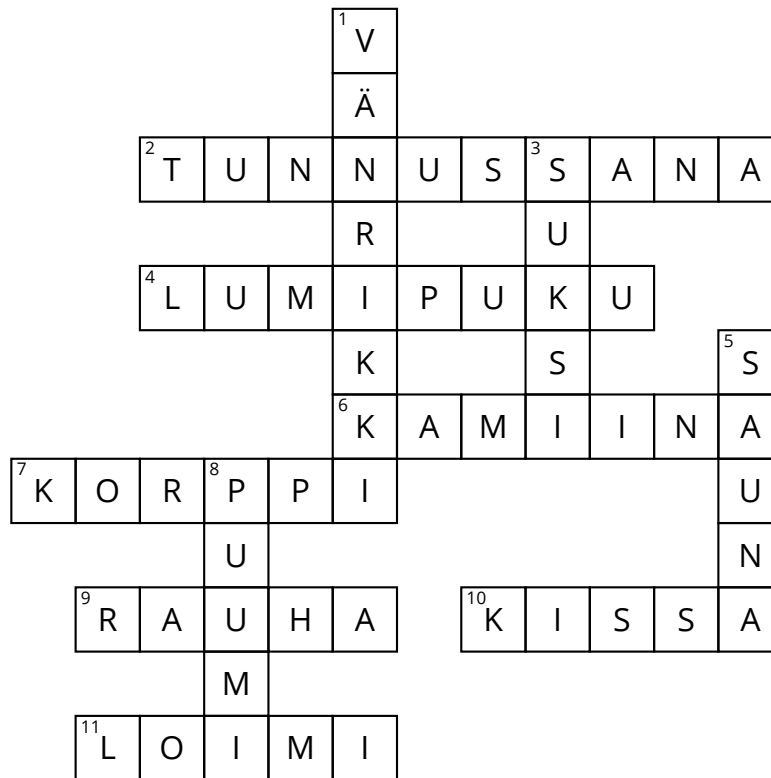
1	Sotilaat ampuivat vihollisia, jotka tulivat joen jään yli. s. 18
5	Puumi pääsi takaisin omien luo. s. 104
6	Sotilaat pääsivät lomalle kirkonkylään. s. 111
3	Vänrikin partio sytytti talon tuleen. s. 79
7	Sotilaat matkustivat junalla uudelle rintamalle. s. 119
2	Sotilaat viettivät joulua. s. 49
8	Sotilaat kuulivat, että rauha oli tullut. s. 128
4	Puumin suksi katkesi. s. 84

Kuka sanoi?

Aliupseeri · Jutkola · Loimi · Puumi · Topila · Tyttö · Vänrikki

1.	"Piti tapella..."	Aliupseeri s. 31
2.	"Onko tämä järkevää?"	Puumi s. 76
3.	"Sota on sotaa. Tapa tai sinut tapetaan"	Vänrikki s. 81
4.	"Taidan olla eksynyt"	Puumi s. 103
5.	"Ei ne työtätekevää tapa"	Jutkola s. 106
6.	"Onnellinen aika on aina menneisyydessä."	Tyttö s. 113
7.	"Ehkä lentokoneet eivät tule tänne"	Tyttö s. 116

Sanaristikko

Vaakaan

- 2. TUNNUSSANA s. 56
- 4. LUMIPUKU s. 15
- 6. KAMIINA s. 63
- 7. KORPPI s. 65
- 9. RAUHA s. 6
- 10. KISSA s. 55
- 11. LOIMI s. 84

Pystyyn

- 1. VÄNRIKKI s. 72
- 3. SUKSI s. 84
- 5. SAUNA s. 108
- 8. PUUMI s. 94

Keskustelu- ja kirjoitustehtäviä

1. Rauha tuli maaliskuussa. Miksi sotilaat eivät olleet vain iloisia?

- Ihmisiä kuoli vielä sen jälkeen, kun rauha oli jo päätetty (s. 128).
- Suomesta otettiin alueita, ja uusi raja piirrettiin (s. 128–129).
- Ihmisten piti lähteä kodeistaan ja etsiä uusi koti (s. 129).
- Kirkas päivä tuntui väärältä, koska niin moni oli kuollut (s. 128).

2. Nuori vänrikki halusi olla sankari. Mitä mieltä sinä olet hänestä? Miksi?

- Hän oli rohkea ja innokas, ja hän haaveili ylennyksestä ja kunniamerkeistä. Sotilaat pitivät häntä sotahulluna mutta luottivat häneen (s. 71).
- Hän tunsu vastuun painon, kun lähetti Puumin taloon (s. 77).
- Hän ei säälinyt vihollista: ”Sota on sota. Tapa tai sinut tapetaan” (s. 81).
- Hän kuoli harhaluotiin, kun taistelu oli jo ohi (s. 90).

3. Puumi eksyi ja hiihti yksin metsässä monta päivää. Mikä auttoi häntä selviämään?

- Hän korjasi rikkinäisen suksensa nauloilla (s. 92).
- Hän kulki aurinkoa kohti ja kuunteli tykkien ääniä (s. 95, 99).
- Hän ei antanut periksi: ”Vain liike pelastaa” (s. 101).
- Lopulta hän löysi vieraan ladun ja pääsi omien luo (s. 103–104).

4. Kirjassa on myös hyviä hetkiä, kuten joulusauna, kylän kissa ja loma. Mikä hetki jäi sinun mieleesi? Miksi?

- Joulusauna, puhe ja virsi pommituksen jälkeen (s. 46–49).
- Kissa toi kodin tunnelmaa kylmään karjasuojaan (s. 55).
- Lintu, joka äänteli sotamiehen kuopan lähellä (s. 54).
- Loma kirkonkylässä ja kodikas huone tyttöjen luona (s. 111–113).

5. Sotilaille tärkeintä olivat ruoka, lämpö ja uni. Mitkä pienet asiat tekevät sinun päivästäsi hyvän? Voit kertoa, jos haluat.

- Oma vastaus.
- Kirjassa sotilaita ilahduttivat ruoka, lämpö ja uni (s. 69), kahvi ja tupakka (s. 70, 110), sauna (s. 108) ja kirjeet (s. 44).

6. Olet sotilas rintamalla. On joulu. Kirjoita kirje kotiin. Mitä kerrot?

- Kirjeessä voi kertoa kylmästä, väsymyksestä ja ikävästä (s. 40, 64).
- Joulusta: paketit, joulusauna, pommitus ja virsi (s. 44–49).
- Tovereista ja nuotioista (s. 40, 43).

Tiedonhakutehtäviä

1. Kirja kertoo talvisodasta. Vinkki: hae sanoilla talvisota, Moskovan rauha ja evakot.

a) Minä päivänä talvisota alkoi?

b) Minä päivänä talvisota loppui?

c) Kirjan lopussa monet ihmiset lähtevät kodeistaan. Noin kuinka moni ihminen joutui muuttamaan talvisodan jälkeen?

- a) 30. marraskuuta 1939, kun Neuvostoliitto hyökkäsi Suomeen.
- b) 13. maaliskuuta 1940, kun Moskovan rauha tuli voimaan. Rauhansopimus allekirjoitettiin 12. maaliskuuta, joten myös tämä päivä on hyvä vastaus.
- c) Yli 400 000 ihmistä. He lähtivät Neuvostoliitolle luovutetuilta alueilta, esimerkiksi Karjalasta. Lähteissä luvut vaihtelevat: myös noin 430 000 ja lähes puoli miljoonaa ovat oikein.

Lähde: Wikipedia: Talvisota

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Talvisota>

Lähde: Wikipedia: Moskovan rauhansopimus (1940)

https://fi.wikipedia.org/wiki/Moskovan_rauha

2. Sotilaat söivät lottien ruokalassa. Vinkki: hae sanoilla Lotta Svärd.

a) Mikä Lotta Svärd oli?

b) Mitä työtä lotat tekivät sodan aikana? Kirjoita 2 asiaa.

- a) Suomalaisten naisten vapaaehtoinen maanpuolustusjärjestö vuosina 1920–1944.
- b) Esimerkiksi: lotat laittoivat ruokaa ja pitivät kanttiineja rintaman lähellä, auttoivat sairaaloissa, tähystivät vihollisen lentokoneita (ilmavalvonta), tekivät ja korjasivat vaatteita sekä hoitivat puhelin- ja toimistotöitä.

Lähde: Wikipedia: Lotta Svärd
https://fi.wikipedia.org/wiki/Lotta_Svärd

3. Pentti Haanpää kirjoitti Korpisotaa-kirjan. Vinkki: hae sanoilla Pentti Haanpää.

a) Milloin ja missä Pentti Haanpää syntyi?

b) Mitä muita kirjoja Haanpää kirjoitti? Kirjoita 2 nimeä.

- a) 14. lokakuuta 1905 Pulkkilan Leskelän kylässä Pohjois-Pohjanmaalla. Kylä liitettiin myöhemmin Piippolaan.
- b) Esimerkiksi Maantietä pitkin (1925), Kenttä ja kasarmi (1928), Isännät ja isäntien varjot (1935) ja Yhdeksän miehen saappaat (1945). Mikä tahansa muu Haanpään teos käy.

Lähde: Wikipedia: Pentti Haanpää
https://fi.wikipedia.org/wiki/Pentti_Haanpää